

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ : ៣៧ ៤៧១

សារលិខិត

សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ក្នុងឱកាស «ទិវាសន្តិភាពអន្តរជាតិ»

ថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៦

- សូមថ្វាយបង្គំ ព្រះថេរានុគ្រោះគ្រប់ព្រះអង្គជាទីសក្ការៈ
- បងប្អូនជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

កាលពីឆ្នាំ២០០១ អង្គការសហប្រជាជាតិ (អ.ស.ប.) បានកំណត់យកថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ជា «ទិវាសន្តិភាពអន្តរជាតិ»។ នៅថ្ងៃទី២១ កញ្ញា រៀងរាល់ឆ្នាំ បណ្តាប្រទេសនានានៅទូទាំងសកលលោក រួមទាំងកម្ពុជាផងដែរ គូសបញ្ជាក់ជាថ្មីអំពីការប្តេជ្ញាចិត្តរួមគ្នាលើកកម្ពស់គុណតម្លៃដ៏ថ្លៃថ្លា នៃសន្តិភាព និងសម្តែងនូវកតញ្ញាធម៌ដល់វិវឌ្ឍន៍គ្រប់រូប ដែលបានធ្វើពលិកម្មដើម្បីបុព្វហេតុសន្តិភាព។

តាងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំ សូមសម្តែងនូវអំណរសាទរ និងការគោរពយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះឧត្តមគតិ និងវិវត្តភាពរបស់តួអង្គទាំងឡាយ ដែលបានរួមចំណែកស្ដារ និងកសាងសន្តិភាពនៅគ្រប់ទិសទីលើលោក។ ក្នុងឱកាស «ទិវាសន្តិភាពអន្តរជាតិ» ដ៏វិសេសវិសាលនេះ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំសូមសម្តែងការដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះយុទ្ធជន យុទ្ធនារី កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់រូប ដែលបានបូជាសាច់ស្រស់ ឈាមស្រស់ និងលះបង់អាយុជីវិត ក្នុងការការពារជាតិមាតុភូមិ និងសុខសន្តិភាពជូនប្រជាជននៅគ្រប់ដំណាក់កាល។ ខ្ញុំសូមអរគុណផងដែរ ចំពោះស្មារតីសាមគ្គីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងមូល ក្នុងការគាំទ្របុព្វហេតុដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមនេះ។

សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៦ អ.ស.ប. បានកំណត់យកមូលបទ «វិនិយោគលើសន្តិភាព៖ សម្រាប់គ្រប់គ្នា គ្រប់ទីកន្លែង និងគ្រប់ពេលវេលា»។ ស្របគ្នានេះដែរ នៅពាក់កណ្តាលខែវិច្ឆិកាខាងមុខ កម្ពុជានឹងធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំកិច្ចប្រជុំកំពូលប្រឆាំងកុហុនីលើកទី២០ ក្រោមមូលបទ «រួមគ្នាបន្តកសាងសន្តិភាពដើម្បីវិបុលភាព និងស្ថិរភាពយូរអង្វែង»។ ប្រមុខរដ្ឋ/រដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋសមាជិកអង្គការអន្តរជាតិនៃបណ្តាប្រទេសនិយាយភាសាបារាំងចំនួន ៩៣ នឹងមកជួបជុំគ្នានៅរាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីពិភាក្សាវិវត្តន៍ផ្លូវបន្តយុទ្ធសាស្ត្រតានតឹងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ ជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យ និងប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន ព្រមទាំងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ពហុភាគីដើម្បីសន្តិភាពចីរភាព។

- ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

សន្តិភាពនៅកម្ពុជា មិនមែនកើតឡើងដោយចៃដន្យនោះទេ តែជាផ្នែកនៃការតស៊ូដើម្បីបញ្ចប់ ប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏សែនឈឺចាប់ និងសោកនាជកម្ម តាមរយៈការធ្វើពលិកម្មដ៏ធំធេងប្រកបដោយស្មារតីស្នេហាជាតិ ប្តូរផ្តាច់របស់មគ្គុទ្ទេសក៍ជាតិ និងប្រជាជនយើង។ នៅថ្ងៃទី៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣ ប្រជាជាតិយើងទទួលបាន ឯករាជ្យមកវិញពីអាណានិគមបារាំង ក្រោមព្រះរាជបូជនីយកិច្ចដ៏កាន់តែក្លៀវក្លាបស់ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ «ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ» ព្រះវររាជបិតាឯករាជ្យជាតិ។

ជាអកុសល មាតុភូមិកម្ពុជាដ៏អភ័ព្វបានបែកបាក់ និងធ្លាក់ចូលទៅក្នុងភ្នាក់ភ្លើងសង្គ្រាមស៊ីវិល ដ៏រ៉ាំរ៉ៃ និងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ដែលបានបំបិទសិទ្ធិសេរីភាពជាមូលដ្ឋានគ្រប់បែបយ៉ាង និង កាប់សម្លាប់ប្រជាពលរដ្ឋស្លូតត្រង់ប្រមាណជាង ៣លាននាក់។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសង្គមវប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ត្រូវបានបំផ្លាញស្ទើរតែទាំងស្រុង។

ជ័យជម្នះ ៧ មករា ១៩៧៩ បានសង្គ្រោះប្រជាជនយើងផុតពីជ្រោះមរណៈ និងក្តីវិនាសអន្តរាយក្នុង របបសាហាវព្រៃផ្សៃរបស់ខ្មែរក្រហម។ ប៉ុន្តែប្រជាជាតិយើងមិនទាន់ឆ្លងផុតពីសង្គ្រាម និងជម្លោះផ្ទៃក្នុង នៅឡើយទេ សូម្បីក្រោយមានកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពឆ្នាំ១៩៩១ ដែលសម្រេចបានតាមការចរចាយ៉ាង ស្មិតស្មាញ និងប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិភាពរបស់ អ.ស.ប.។ រហូតដល់ចុងឆ្នាំ១៩៩៨ តាមរយៈការដាក់ចេញ «នយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ» ដែលសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន បានយកជីវិតធានាការអនុវត្ត ប្រកបដោយជោគជ័យត្រចះត្រចង់ ទើបកម្ពុជាអាចបញ្ចប់បានទាំងស្រុងនូវសង្គ្រាមស៊ីវិលដែលបាន អូសបន្លាយជិត ៣ទសវត្សរ៍ សម្រេចបានសន្តិភាពពេញលេញ និងឯកភាពជាតិជាឆ្លងមួយ ដែលជាសមិទ្ធផល ប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ថ្លៃថ្លាបំផុត មិនធ្លាប់មានក្នុងរយៈពេលជាង ៥០០ឆ្នាំចុងក្រោយនៃប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា។

សន្តិភាពពេញលេញដែលរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាខិតខំកសាង ជាមួយនឹងការគាំទ្រយ៉ាង ទូលំទូលាយពីប្រជាជាតិយើងទាំងមូល អស់រយៈពេល ២៦ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ត្រូវបានគំរាមកំហែង និង ប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារតែសង្គ្រាមនៅបណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ។ សង្គ្រាមនេះបានឆក់យកជីវិត និងបង្កផលប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅតំបន់ជាប់ព្រំដែន ហើយពេលនេះមានប្រជាជន ភៀសសឹករាប់ពាន់គ្រួសារ ដែលមិនទាន់អាចវិលទៅលំនៅឋានដើមវិញនៅឡើយ។

- ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

បទពិសោធប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ជូរចត់ និងស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃពិភពលោកនាពេលបច្ចុប្បន្ន បាន បង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា ច្បាប់អន្តរជាតិមិនអាចធានាសន្តិភាពបានឡើយ ប្រសិនបើខ្វះឆន្ទៈនយោបាយ ពិតប្រាកដ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងប្រកបដោយការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់។

ដើម្បីឱ្យសន្តិភាពអាចចាក់ឫសយ៉ាងជ្រៅ រឹងមាំ និងមានចីរភាព កម្ពុជាតែងតែប្រកាន់ខ្ជាប់យ៉ាង ម៉ឺងម៉ាត់នូវជំហរគោរពអធិបតេយ្យ និងសមភាពរវាងរដ្ឋ ការលុបបំបាត់វប្បធម៌ប្រើប្រាស់កម្លាំង ការអនុវត្ត កាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិដោយស្មោះត្រង់ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងយន្តការពហុភាគី ជាពិសេសការជ្រើសរើសយកវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយវិវាទដោយសន្តិវិធី និងអនុលោមតាមច្បាប់អន្តរជាតិ។

សន្តិភាពជាដង្ហើមរស់សម្រាប់កម្ពុជា។ សន្តិភាពនេះហើយ ដែលបានផ្តល់ឱកាសមាសឱ្យប្រទេស យើងអាចស្ដារ និងកសាងជាតិឡើងវិញ ជំរុញការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ អភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងធ្វើសមាហរណកម្មកាន់តែស៊ីជម្រៅទៅក្នុងតំបន់ និងសកលលោក។ សន្តិភាពបានអនុញ្ញាតឱ្យ យើងមានលទ្ធភាពផ្ដោតធនធានទាំងអស់លើការអភិវឌ្ឍគ្រប់វិស័យ ដើម្បីប្រែក្លាយប្រទេសកម្ពុជាទៅជា តួអង្គដ៏សកម្ម និងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ក្នុងកិច្ចការអន្តរជាតិ។

ក្រោមឆត្ររបស់ អ.ស.ប. កម្ពុជាបាន និងកំពុងចូលរួមចំណែកប្រកបដោយមោទនភាពក្នុង បេសកកម្មរក្សាសន្តិភាពពិភពលោក។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៦ មកទល់បច្ចុប្បន្ន កម្ពុជាបានបញ្ជូន កងកម្លាំងថែរក្សាសន្តិភាពសរុបចំនួន ១០.៩១២នាក់ (ក្នុងនោះមានស្រ្តី ចំនួន ១.០៨២នាក់) ទៅ បំពេញបេសកកម្មថែរក្សាសន្តិភាពរបស់ អ.ស.ប. នៅក្នុងប្រទេសចំនួន១០ រួមមាន៖ ឆាដ ស៊ូដង់ ស៊ូដង់ ខាងត្បូង អាហ្វ្រិកកណ្តាល លីបង់ ស៊ីប ស៊ីរី ម៉ាលី យេម៉ែន និងកុងហ្គោ។

ជាមួយគ្នានេះ ទោះបីជាត្រូវរងសម្ពាធបែត្តិពីខាងក្រៅជាបន្តបន្ទាប់ ក៏កម្ពុជាបន្តរក្សាបានស្ថិរភាព ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងរឹងមាំ ព្រមទាំងបានជំរុញល្បឿននៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ការពង្រឹងសក្តានុពល ផលិតកម្មក្នុងស្រុក និងការវិនិយោគលើវិស័យឡូហ្សីស្ទិក សន្តិសុខថាមពល រួមទាំងការតភ្ជាប់ហេដ្ឋារចនា- សម្ព័ន្ធនានា។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៦នេះ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបានព្យាករណ៍ថា នឹងសម្រេចបានកំណើនក្នុង រង្វង់ ៤,១% ប៉ុន្តែ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចតែមួយមុខ មិនមែនជាគោលដៅចុងក្រោយបង្អស់នោះឡើយ។ អ្វីដែលរាជរដ្ឋាភិបាលចង់បាន គឺការធ្វើឱ្យកំណើននេះឆ្លុះបញ្ចាំងដោយផ្ទាល់ទៅលើការបង្កើតឱកាស ការងារថែមទៀត ការកើនឡើងនូវប្រាក់ចំណូល ការអភិវឌ្ឍជំនាញពិតប្រាកដ ការលើកកម្ពស់គុណភាព និងលទ្ធភាពទទួលបានសេវាសាធារណៈចាំបាច់ ព្រមទាំងការផ្តល់ទំនុកចិត្តលើអនាគតដ៏ភ្លឺស្វាងជូន ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប។

- ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

ឆ្លងកាត់ការឈឺចាប់ និងផលវិបាកដ៏ខ្លោចផ្សារនៃសង្គ្រាម ព្រមទាំងផលប៉ះពាល់ពីការឈ្លានពាន អធិបតេយ្យជាតិនាពេលថ្មីៗនេះ យើងរឹតតែយល់ច្បាស់ពីតម្លៃមិនអាចកាត់ថ្លៃបាននៃសន្តិភាព កាលានុវត្តភាព ដ៏ទូលំទូលាយដែលសន្តិភាពបានបង្កើតឡើង និងភាពផុយស្រួយនៃសន្តិភាព ដែលយើងត្រូវតែរួមគ្នា ថែរក្សា និងការពារឱ្យបានដាច់ខាត។

ក្នុងស្មារតីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា សូមអំពាវនាវជាថ្មីម្តងទៀត ឱ្យភាគីថៃគោរពកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលបានឯកភាពគ្នា ចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃតាមសន្តិវិធី ដោយផ្អែកលើច្បាប់អន្តរជាតិ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពតានតឹង កសាងទំនុកចិត្ត និងឈានទៅរកការស្ដារសន្តិភាពនៅតាមព្រំដែន ក៏ដូចជា ការរួមរស់ប្រកបដោយភាពសុខដុមនៃប្រជាជនប្រទេសទាំងពីរ ក្នុងនាមជាអ្នកជិតខាងល្អ។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងនៅតែបន្តប្រកាន់ខ្ជាប់គោលការណ៍គ្រឹះនៃសន្តិភាព ការគោរពអធិបតេយ្យ ស្មើភាព ដោះស្រាយវិវាទដោយសន្តិវិធីដោយអនុលោមតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ដោយមិនប្រើកម្លាំង ដើម្បី ភាពសុខសាន្តរបស់ប្រជាជន និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមដោយចីរភាព និងប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន។

សូមឱ្យកម្លាំងសាមគ្គីភាពរបស់យើង ក្លាយជាគ្រឹះយ៉ាងរឹងមាំក្នុងការជួយពង្រឹងសន្តិភាព។ សូមឱ្យសន្តិភាពបើកផ្លូវនិងបង្កើតនូវលក្ខខណ្ឌអំណោយផលសម្រាប់វិបុលភាពរួម ហើយសូមឱ្យច្បាប់អន្តរជាតិនៅតែជាសសរទ្រទ្រង់ដ៏រឹងមាំក្នុងការរក្សា និងកសាងសន្តិភាព និងវិបុលភាពសម្រាប់មនុស្សជាតិទាំងមូល។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំ សូមប្រសិទ្ធពរជូនដល់ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា សូមបានប្រកបដោយពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

ថ្ងៃសុក្រ ៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំមមី អដ្ឋស័ក ព.ស.២៥៧០

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០២៦

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត